

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naslovna: Zedinjena država (Izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za izposojništvo \$7.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom

"PROSVETA"

2827 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenian National Benefit Society.

Owned by the Slovenian National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oblepanju n. pr. (Junija 30-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posvetite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

SODNIJSKE PREPOVEDI IN STAVKE.

Illinoiski legislaturi je bila predložena predloga, ki je določala, da sodniki ne morejo izdati sodnijske prepovedi proti strajkajočim delavcem. Podjetniki so napeli vse svoje moči, da je bila predloga odklonjena, kajti starokopitni podjetniki še vedno vidijo v sodnijski prepovedi najboljšo sredstvo, s katerim zlomijo stavko. S sodnijsko prepovedjo preprečijo razpostavljenje mirnih stavkovnih straž, ki opozarjajo delavce, da je v tovarni stavka. Take prepovedi onemogočijo delavcem vplivati na svoje nezavedne tovarne, da se pridružijo stavki.

Da je za podjetnike najzanesljivejše orožje sodnijska prepoved, je dokazal sodnik D. J. Sullivan, ki je izdal sodnijsko prepoved proti strojnikom, ki stavkajo pri Excelsior Motor Mfg. & Supply kompaniji.

Kaznoval je strojnike, ki so prelomili sodnijsko prepoved, na \$2,300 denarne globe. Najvišja denarna globa je bila \$300, najnižja pa sto dolarjev.

Strojnike je zagovarjal advokat C. G. Schmidt, ki je dejal da dozdaj še noben sodnik, ni izrekel radi tega prestopka tako ostrih kazni. Nobeden štrajkar ni bil obtožen, da je izvršil kakšno nasilno dejanje. Advokat bo seveda vložil proti tem obsodbam priziv.

Ali značilno je, kar je rekel sodnik Sullivan, ko je obsodil štrajkarje, dasi niso bili obtoženi nasilnih dejanj in pretepev. Sodnik je rekel: "Kaj takega sploh ni, kar bi imenovali mirne štrajkovne straže."

Po nazoru sodnika je vsaka štrajkovna straža že izvršila nasilje, ker je bila na straži, čeprav ni izvršila nobenega nasilnega dejanja.

Po tej logiki je delavcem sploh nemogoče razpostaviti stavkovne straže, ker se smatra vsak štrajkar za nasilneža, ki je na stavkovni straži. To pove jasno, zakaj so se podjetniki tako silno potegovali, da ni bila sprejeta predloga, ki prepoveduje izdajanje sodnijskih prepovedi proti štrajkajočim delavcem.

Vprašanje. — Iz Nemčije je došla zopet vest, da so ljudje prisiljeni jesti živali iz zverinjakov. — Kaj niso pojedli še vseh teh živali, kajti vest, da jedo v Nemčiji živali iz zverinjakov se je v vojnem času ponovila skoraj vsaki mesec?

Čenče! — Louis Goldschmidt, ki je bival šest let v Nemčiji se je vrnil domov v New York. Po prihodu je povedal, da nemško ljudstvo najbolj črta nemškega kajzerja in najbolj ljubi Ludendorfa. Goldschmidt je rekel: "Kajzerjev beg v Nemčijo smatrajo za čin strahopetca in ne vojaka. Nemško ljudstvo je priseglo, da se maščuje nad njim.

Tisti, ki ljubijo Ludendorfa, se ne bodo nikdar maščevali na kajzerjem, kajti ti so kajzerjevi petolizniki. Goldschmidt se je najbrž shajal z ljudmi, ki vidijo v generalu Ludendorfu boga in pol. Ti ljudje pa ne tvorijo nemškega ljudstva. Pravo nemško ljudstvo sovraži kajzerja in Ludendorfa, ker oba pripadata k razredu, ki je nemško ljudstvo izkoriščal in ga zapletel v svetovno vojno. Goldschmidtove besede so prazne čenče, s katerimi hoče renomirati.

Zakaj so tovarnarji proti preklicu zakona za prihranitev dnevne svitlobe? — Organizacija tovarnarjev poznana pod imenom "Illinois Manufacturers' Association" je izdala buletin na svoje člane, v katerem jim priporoča, da naj se bojujejo proti preklicu postave za prihranitev dnevne svitlobe. Organizacija pove v buletinu odprto, da gre "za prihranitev dolarjev in centov". To je menda zdaj jasno povedano.

Ze enkrat smo povedali, da so farmarji in strokovno organizirani delavci radi tega za preklic te postave, ker so delavci in farmarji poleti prikrajšani za najboljšo uro počitka, v nadomestilo pa dobe eno uro zvečer več, ko ljudje ne morejo počivati vsled neznosne vročine. Pri delavcih in farmarjih odločajo zdravstveni obzir, pri tovarnarjih pa dolarji in centi.

Vrednost dela. — Če je delo enega delavca vredno pet in trideset dolarjev na teden, zakaj se ne meri delo vseh delavcev po tej meri? Odgovor: Organizirajte se strokovno in zahtevajte.

Dopisi.

Barborton, O. — V tukajšnji naselbini se je mudil na obhodu pri svojih prijateljih in znancih rojak in brat Anton Petelin, član društva "Triglav", št. 48 SNPJ, kateri se zdravi že drugo leto v springfieldski bolnišnici. Imenovani brat boleha za prolatarsko boleznijo srčice in sedel je pravi, da bo v kratkem času popolnoma okrevan. Izjavil je, da se ne more dovolj zahvaliti SNPJ za pomoč v njegovi bolezni. Rekel je, da mu je SNPJ storila več dobrega kot bi mu mogla lastna mati. Posebno v veliko pomoč mu je izredna podpora, katero dobiva, kajti bil je brez vseh denarnih sredstev, kar ničudo v tako dolgotrajni bolezni. Človek nikdar praj ne ve ceniti dobrot, katere mu nudi podporno društvo, dokler ga ne doleti bolezen. Radi tega pozivljam vse rojake, da pristopijo k "Slovenski narodni podpori", ker je ta organizacija za vsakega najmočnejših slovenskih podpornih organizacij v Ameriki po številu članov in tudi po premožnosti in je solventna, kakor zahtevajo razne posamezne države in je tudi najbolj demokratične izmed vseh drugih organizacij.

V naši sredini se zopet nahajata slovenska vojaka, Jos Dermish in John Rupert, ki sta služila v Stric Samovi armadi ter bila v Italiji z 332 pehotnim polkom. Doživljaji obeh so jako zanimivi in posebno še Joe Dermisha, ki je bil dodeljen častni straži predsednika Wilsona, ko se je nahajal v Rimu. Pripovedoval je, kako se je italijanska gospoda na kraljevem dvoru trudila, da bi najslavnejše vzprejela predsednika Zdr. držav. Razumno, da so s takimi ceremonijami zvezane velike pojedine, pri katerih pa manjka italijanske narodne jedi. Istotako so privedli tudi predsednika Wilsonu veliko pojedino. Ko so šli v jedilno dvorano se je pripetil tragi-komičen prizor, kateri ni bil prav nič prijten za Italijane, ki je bil za nas Amerikance jako smešen. Prvi je korakal predsednik Wilson, za njim kralj Emanuel, potem predsednikova soproga za njo italijanska kraljica, ameriški poslanik s soprogo, potem pa ostala dvorna gospoda. Najzadnje je pa mahal nek krata konogi italijanski general. Možičelj je korakal jako ponosno in izredno po konci in menda še nikdar ni čital onega varnostnega napisa, katerega opazil na vsaki postaji v Ameriki: "Loock out, where you step". Kajti pazil ni prav nič, kam da stopi. Radi tega se je valed svoje nerodnosti izpodtaknil na preprogi ter padel po hodniku, kakor je bil dolg in širok. Kolikor je ameriških vojakov, pripoveduje Dermish, se niso mogli vzdržati smeha ter so se pričeli glasno smejati, kar pa ni bilo Italijanom prav nič povšeči, za kar se pa ameriški vojaki niso prav nič zmenili.

Ko je bila pojedina končana in je vsa gospoda odšla, je soproga ameriškega poslanika povabila ameriško stražo v jedilno dvorano. Kakor se je izrazil Dermish, je bila to pojedina, o kakršni še niti sanjati ni mogel kaj šele misliti. Okrepčali sose prav počeno ter tudi počeno zalili vsa, po pravici rečeno, nebeška jedila.

Kar se tiče priprave italijanskega ljudstva, živi v največji bedi in siromaštvu, dočim živi vsa italijanska gospoda v največjem razkožju. Pred cerkvijo sv. Petra je dan za dnevom na stotine beračev raztrganih in lačnih, v notranosti cerkve pa se lesketa neprecenljivo bogastvo (čemu neki). V splošnem ima pa italijansko ljudstvo le malo zaupanje v duhovne in še manj pa spoštovanja. Večinoma jih imenujejo "papežev berač", to pa mendi radi tega, ker je duhovnov v Italiji vsepolno. Iz tega se razvidi, da ni za duhovne niti v sami domovini papežev nič kaj prijeto.

Kakor je omenil Dermish je veliko ameriških vojakov in častnikov 332 pehotnega polka obiskalo slovenske pokrajine, ko je bilo podpisano premirje. Obiskali so tudi ljubljano in bližnja okolice ter so se vsi izrazili jako johlavo in laskavo o prirodni lepoti ter o uljudnosti Slovencev. Ameriški častniki so se pa vedno izražali o Italijanih jako zaničljivo ter niso imeli niti ene pozitivne besede za nje. Priprosti ameriški

vojaki so pa še celo zaničevali ter zasmehovali Italijane. Jos Dermish je tukaj rojen Slovenec in John Rupert je pa naturaliziran državljan. (Konec jutri.)

Waukegan, Ill. — Pevski odsek "Slov. Nar. Doma" je privedil 1 junija pevski koncert v korist "Slov. Nar. Doma", kateri je bil prav dobro obiskan.

V igru "Slov. nar. doma" re najtopleje zahvaljujem pevske mu odseku, kateri je deloval do svojih močeh, da je vsa prireditelj ozir. koncert izpadel tako povljivo. Cela zavedna slovenska naselbina je lahko ponosna na take rojake, kateri se ne ustrašijo ne truda ne žrtve edino iz tega razloga, da podpira društvo "Slov. nar. dom" in ki se neustrašeno borijo za napredek in korist slovenskega naroda.

Nadalje se najtopleje zahvaljujem socijalističnemu pevske mu zboru "Naprej" iz Milwaukee, Wis., kakor tudi četveroštevno "Slov. Tamb. in pevskega zbora Lira" v Chicagu, Ill., švedskega pevskega kluba iz Waukegan, Ill. in tamburaškemu zboru "Zvonimir" v Waukegan, Ill.

Z nastopi posameznih pevskih zborov in kvartetov je bilo občinstvo zelo zadovoljno in pevec so želi buren aplavz za vsak posamezen nastop. Udeleženci tega koncerta so pokazali, da se zanimajo za krasne slovenske pesmi.

Istotako se moram najtopleje zahvaliti našim neutrudnim kuharicam, katere so se pridno vrile v kuhinji ter pomagale tešiti nenasitne želodec.

Pri ti priliki moram omeniti dramatični odsek društva "Slov. nar. doma", kateri se že sedaj pridno vadi, da vprizori 28. septembra t. l. krasno starodno igro "Divji lovec". Že sedaj opozarjam rojake v tukajšnji naselbini kakor tudi bližnjih naselbinah na to vprizoritje.

S. Grebene, tajnik.

Breezy Hill, Kans. — Delavske razmere so se tukaj v Kansas v zadnjih par mesecih zelo izpremenile. V nekaterih premožkopih delajo delavci samo po tri dni v tednu. V onih rovh pa, kateri obratujejo od 4 do 5 dni v tednu je pa tako prenapolnjeno z delavci, da so morali lokalne unije vycljati takozvane liste". Kdor je končal svoj prostor v rovu, mora tako dolgo čakati na drugega, da pride na vrsto. Nekateri morajo na ta način čakati mesec dni predno pride na vrsto.

Ako kakšen prihrani kak cent kadar dela, ga mora porabiti potem, ko čaka na delo.

Pri tukajšnjih podpornih organizacijah ne moremo zaznamovati kakega vspaha. Temu so krije slabe delavske razmere. Pri vsi družinski člani marljivo plačujejo posebne doklade k rednemu avsementu. Marsikateremu se čita na obrazu pri plačevanju asesmenta nekaka opozicija, toda nikjer ni slišati nobenega zabavljanja, vsakdo izprevidi, da smo primorani plačevati posebne naklade, katere je povzročila strahna epidemna bolezen.

Pred dvema letoma smo se tukajšnji rojaki tudi gospodarsko organizirali in ustanovili smo si konsumno društvo. Kot ima vsa začetek k napredku veliko nasprotnikov tako smo imeli tudi si v začetku vsakovrstne zapreke od strani tukajšnjih trgovcev. Toda vstrajali smo in šli po začetni poti vedno naprej in v enem letu se je nam že pokazal lep vseh trdopolnega dela.

Perd enim letom je bil izvoljen za ravnatelja združene prodajne rojak John Maren. Ta je v led neprevidnosti in neznanja za časa njegovega poslovanja, 11 mesecev, zavozil tako daleč, da bo treba napeti vse moči, da pripelje mo celo trgovino na pravo pot.

Ker je izpopljal svoje napake je v sredini meseca februarja odstopil od ravnateljstva ter se preselil v Cleveland. Računski nadzorniki so takoj pri njegovem odstopu pronašli velik primanjkljaj kar je on trdil, da je le pomoč.

Po njegovem odhodu so pa pričele prihajati na dan razne nerodnosti in primanjkljaj je vedno narasel. Ko je v to določeni preiskovalni odbor končal svoje delo, so mu poslali natanko izkaznico računov s pripombo, da ako v določenem času ne poravnava ostalo vsoto bo odbor združeno prodajalec nastopil proti njemu sodnijskim potom.

Čez pet dni se je pa sam osebno zglasil tukaj ter poravnal celoten primanjkljaj. Vsa stvar se je izvršila pred javnim notarjem, da nihče ne more omenjenega zankati.

John Černe.

KNOXOVA REZOLUCIJA SPREJETA.

Senatni odsek je sprejel s malo večino resolucijo, katere loči mirovne pogodbe od ustave lige narodov; demokratje bodo skušali zavleči glasovanje.

V MIROVNI POGODBI MORA BITI PRIZNANA POLITIČNA IN TERITORIJALNA NEODKLIJIVOST VSE NARODE.

Washington, D. C. — Senatni odsek za zunanje zadeve je sprejel Knoxovo resolucijo, ki obvešča mirovno konferenco v Parizu, da je senat pri volji ločiti ustavo lige narodov od mirovne pogodbe. Za resolucijo je bilo odanih osem glasov, proti nji pa sedem. Večina torej ni bila velika.

Resolucija je bila predložena senatu po viharni odsevki seji. V senatu bodo seveda zdaj viharne seje. Republikanci niso prepričani, da dobe večino za resolucijo, kajti demokratje izjavljajo, da bodo trije republikanci senatorji glasovali z njimi. Demokratje se bodo poslužili tudi vseh sredstev parlamentarne obstrukcije, da zavlečejo glasovanje. Mogoče tudi popolnoma opuste obstrukcijo, če imajo tri republikanske senatorje na svoji strani, kajti v tem slučaju je obstrukcija nepotrebna. Če je večina na strani opozicije, je resolucija najhitreje pokopana, da se glasuje o nji. Tako se tudi prihrani čas za druge važnejše razprave.

V senatnem odseku je bila razprava prav zanimiva. Stavljenci so bili predlogi, od katerih so bili nekateri sprejeti, drugi odklonjeni. Senator Blittman iz Nevade je stavil predlog, da se resolucija odloži do 16. junija. Predlog je bil odklonjen z devetimi proti petim glasovom. Senator Lodge je predlagal, da se črta peti člen v resoluciji. V temelju je svoj predlog, da s črtanjem postane resolucija enostavnejša. Predlog je bil sprejet z osmimi proti šestim glasovom. Ta člen se glasi, da Združene države pomagajo Evropi, če sta civilizacija in humanitarnost v nevarnosti.

Senator Hitehoek je predložil resolucijo, ki povabi izvršujočega državnega tajnika pred odsek, da mu pove, kakšen učinek bo napravila resolucija na sklepanju miru, in da poda odsek vse potrebne informacije. Resolucija je bila odklonjena z devetimi proti petim glasovom. Predlog senatorja Hitehoeka, da se črta predgovor v resoluciji, je bil odklonjen z osmimi proti šestim glasovom. Senator Pittman je ponovil svoj predlog, da se odloži resolucija, ki je pa bil zopet odklonjen. Navadno so glasovali po strankah, le semintje se je senator McCumber iz Severne Dakote pridružil demokratom.

Spremembeni predlogi bodo stavljeni tudi v senatu. Tako je na primer senator Edge iz New Jersey-a izjavil, da je treba Knoxovi resoluciji dodati dopolnilo, ki pove, kaj senat želi.

Senator Sterling iz Južne Dakote je predlagal resolucijo, ki priporoča dvoje: obrambo Monroeve doktrine, ne da jo imenuje vnji, in da se sile, ki podpišejo mir, zavežejo, da priznajo politično in teritorijalno nedotakljivost za vse narode.

KRATEKE VESTI IZ WASHINGTONA.

Washington, D. C. — Dve sto detektivov od mornariškega tajnega biroja preiskuje bombne napade, da odkrije zarotnike in dinamitarde.

Živilska uprava je zasliala C. H. Wayne, žitnega trgovca iz Chicaga, ker je v maju kupil 345.000 bušljev koruze, kar se smatra za nagromadovanje živil. Wayne je priznal nakup koruze, toda izgovarjal se je, da ta kupčija ni izredna, ker kupuje žito z velikih množinah.

Kongresnika McKenzie in Madden iz Illinois sta kritizirala vojni department radi nakupa zemljišča po sklenjenem premirju. S

kritiko sta prišla na dan, ko je bil na dnevnem redu armadni preračun. Odstavek, ki prepoveduje nadaljno nakupovanje zemljišče, je bil črtan iz proračuna.

Kritizirani so bili tudi mesarji v kongresni zbornici radi njih manipulacij. Mesarje je zagovarjal kongresnik John W. Rainey, ki je bil izvoljen v klavniškem okraju v Chicagu. Mesarje sta kritizirala kongresnik Fess iz države Ohio in Dowell iz države Iowa.

V mornariškem proračunu, ki je bil predložen zborničnemu odseku za mornariške zadeve, je določenih dvesto tisoč dolarjev za mornariško vezhalnišeno postajo pri North Chicagu.

Vojne pogodbe preišče poseben odsek kongresne zbornice. Odsek se je obrnil na proračunski odsek za vsa potrebna pojasnila. Kongresnik Madden je dejal, v svoji kritiki, da je bila šola za topništvo iz Oklahome premeščena v Georgijo.

"Razumel sem, da je vojni ceptament plačal pravilne vsote za ta svet v Georgiji", je rekel kongresnik Madden. Že dozdaj stane sedem milijonov dolarjev. Če se to dovoli, tedaj se bo potrošilo od pet in sedemdeset do sto milijonov dolarjev za to tabarišče."

ENTENTA NOČE RAZDELITI RUSIJO.

Anglija, Francija in Japonaka se pripravljajo na kolosalni rop in Kolčak je le osredje.

TAKO PRAVIJO V WASHINGTONU.

Washington, 15. jun. — Več senatorjev, ki zasledujejo položaj v Rusiji, je mnenja, da je dobrikanje entente napram admiralu Kolčaku le predigra, kateri ima slediti razkosanje Rusije med zavezniške države. Po mnenju senatorjev predstavlja Kolčakov režim staro, caristično Rusijo — Rusijo carjev, v kateri je poginilo na tisoče ljudi vsako leto zato, da je nekaj parazitov lahko udobno živel.

Pripoznanje Kolčaka, ako se dotična nota sploh more imenovati "pripoznanje", dokazuje, da je zmagala francoska vlada; obenem dokazuje, da je bil predsednik Wilson zopet ljuto poražen, kajti znano je, da se je Wilson energično protivil temu činu do skrajne sile.

Mnenje senatorjev je, da Kolčakov režim ne bo dolgo živel in ententa dobro ve to in tudi računna s tem dejstvom. Kakor hitro pače "priznana" Kolčakova vlada, namerava ententa stopiti v Rusijo in razkosati truplo v svrhu, da se "naredi red in mir." Anglija bo vzela vzhodni del evropske Rusije, arhangelski distrikt in najbrž baltiške otoke s Petrogradom vred, Francija pograbl južno Rusijo in Japonaka bo zahtevala vsa Sibirijo nakar bo imela dovolj teritorija za naseljevanje svojih preobilnih podanikov.

Pariz, 14. jun. — Jugoslovanska vlada v Belgradu je imenovala M. Miljukoviča poslanikom v Omsku, kjer je sedež Kolčakove vlade. Iz Omska pride v Belgrad Bazilij Strandtman kot Kolčakov poslanik.

Tukajšnji diplomatje so radevedni, da li države velike petorice posljejo zdaj svoje poslanike v Omsk, ko je Kolčak deloma sprejel njihove pogoje in ko so mu obljubili materialno pomoč. V konferenčnih krogih vlada različno mnenje glede na stopnjo pripoznanja, ki ga je velika petorica dala Kolčakovemu režimu v Sibiriji.

Omsk, 6. jun. — Admiral Kolčak je izdal apel na boljševiške čete, da se naj pridružijo njegovim "vserski armadi" v boju za demokratsko (!) Rusijo.

Stockholm, 15. jun. — Britiško bojno brodovje je večeraj zopet bombardiralo iz težkih topov trdnjavo Kronštad, veliko sovjetsko mornariško oporišče severno od Petrograda.

Praga, 12. jun. — Francoski general Robert C. Paris, ki je prej poveljeval francoskim četam v Sibiriji, je prišel v Prago z namenom, da pretzame poljevo šet v Slovačkji, kjer je položaj za Čehoslovake zelo slab.

Pariz, 14. jun. — Člani mirovne konference so prejeli informacije, da se čehoslovanske čete še vedno umikajo pred ogrskimi komunisti.

Doživljaji slovenskega vojaka v Franciji.

(Piše L. O.)

(Pregledano od vojaškega čeh-zorja.)

(Konec.)

V jutro 17. decembra smo odšli nazaj in dospeli v vas Aspett. Prenočili smo v neki privatni hiši. Bilo nas je 12 skupaj in ker smo bili zelo lačni, smo naročili pri hišni gosposlinji kosilo. Napravila nam je gosjo juho in pripravila še veliko drugih jedil. Plačali smo vsi skupaj 75 franbov. Oh boy, to je bilo kosilo ali večerja. Takega kosila še nisem imel, odkar sem zapustil Cleveland. Še sedaj si prste obiljujem, kadar se le spomnim na to. To noč sem moral iti na stražo. Deževalo je celo noč. Toda jezen nisem bil prav nič, ker sem imel tako dobro kosilo ali večerjo.

Drugi dan smo pot nadaljevali ter dospeli vsi premočeni, blatni in premrazeni v Bergem kjer bivamo še sedaj. Ta dan je namreč padal mrzel dež. Prvi dan smo prenočevali na podih. Ker sem bil zelo utrujen, prejšnjo noč nisem imel skoro nič spanja, nisem niti čakal večerje, ampak šel takoj spat. Drugi dan so nam preskrbeli stanovanja. Naš "squad" je dobil sobo nad neko gostilno, katera ima ime "Heirondt".

23. decembra sem dobil sedemdnevni dopust, katerega sem prebil v LeMont Dore v srednji Franciji. Na tem dopustu bi bilo še vse dobro, ako bi bila vožnja dobra.

Toda kaj, ker smo morali rabiti zopet "froge pullmanns cars". Kakšne so, to sem že enkrat opisal. "40 homes 8 cheveaux." Na vožnji se mimel priliko videti St. Michiel, pri katerem so se vršili jako hudi boji. Mesto je popolnoma razrušeno. To mesto sem imel priliko zopet videti 8. januarja.

V ti vasi, kjer sedaj stanujem ni bilo dovolj prostora za cel bataljon in radi tega je odšla C in D stotinja v pet km oddaljeno vas Ehlange. Ker sta tukaj sedaj samo dve stotnji pridem vsaki drugi dan na vrsto da grem na stražo. Nekaj časa je bila naša jedilna dvorana na prostem pod milim nebom. Kuhali in jedli smo v dežju, blatu in snegu ter mrazu. Meseca februarja so pa podrli nekaj nemških barak ter zgradili kuhinjo in jedilno dvorano. V ti dvorani imamo vsaki teden dvakrat gledališče premikajočih slik povzete večinoma iz vojaškega življenja v Franciji. Večinoma vse so smešne. Na ta način si zdravimo bolezen tako zvano "Home-sickness".

V zadnjih par mesecih je odšlo veliko vojakov v razne šole, v katerih podučujejo častniki različne predmete. Oglasil sem se tudi jaz, da bi se učil knjigovodstva in sicer iz tega namena, da bi se popolnoma priučil angleškega jezika. Toda bil sem zavržen, ker se je priglasilo že preveliko število vojakov. Odprli so tudi v tukajšnji vasi eno šolo za ameriške vojake, toda žal, ker imam samo vsaki drugi dan čas iti k poduku.

30. aprila je pregledoval našo divizijo general John Pershing.

Po pregledu je imel kratek govor, v katerem je nas pohvalil ter omenil da je domovina ponosna na nas in da smo dobro izvršili našo nalogo katera je bila težka.

Iz uradnega naznanila za našo, peto, divizijo, povzamem sledeče najvažnejše stvari:

1. maja l. 1918 je prišla cela divizija v Francijo;

od 15. junija pa do 16. julija je bila ta divizija v bojih v Anould sektorju;

od julija 16. do 23. avgusta v bojih v St. Die sektorju;

udeležila se je bojevanja v Argonih in ob reki Meuse od oktobra 12. do 22.;

drugič v bojih in sicer končnih v Argonih in ob reki Meuse od oktobra 27. do novembra 11.

Nemških ujetnikov je zajela cela divizija 48 častnikov in 2357 mož.

Zajela je 98 poljskih topov in 802 strojni puški.

Divizija je napredovala na čeli bojni črti za 29 km.

Kot posebno znamenje ima divizija na levem rokavu na rami iz rdečega sukna izrezan rdeč diaman.

Kot se razvidi iz tega uradnega seznamka naša pot ni bila postлана z rožami, ampak z krogli iz strojnih pušk in topov vsakovrstnega kalibra.

V ti diviziji je moštvo iz vseh Združenih držav.

V deseti brigadi je največ fantov iz Ohio, kateri so bili poslani v taborišče Sherman med 21. in 26. februarjem leta 1918 in 11. septembra 1918. V celi diviziji je okrog 1500 fantov iz Clevelanda.

100% Pravi Turški Tobak

Z ognjem in mečem.

Zgodovinski roman.

Polaki spisal Stenklavtovic. — Poslovenil Podraski.

Nadaljevanje.

"O Bog!" zakriči Redzijan; "čemu me tako tresete, gospod? Pustite me, ter dajte mi priti k sebi, ker se mi je res zmešalo v glavi. Kje bi se naj dobil drugi Bohun?... Saj ga tudi vi poznate, gospod!"

"Govori no, bedak, če ne, pa te sunem z nožem," zakriči Zagloba. "Kje si videl Bohuna?"

"V Vlodavi... Pa kaj hočete od mene gospod?" zavpije prestrašeni fant. "Sem mar kak rezbojnik?"

Zagloba zgubi zavest in sapa mu zastane; onemogel se zgudi na klop. Volodijejski mu skoči na pomoč.

"Kedaj si videl Bohuna?" vpraša Volodijejski Redzijana.

"Pred tremi tedni."

"Torej še živi?"

"Zakaj bi ne bil živ? Sam mi je pripovedoval, kako ste ga naklestili; pa izlizal se je..."

"In on ti je rekel, da je kneginjica pri Raškovi?"

"Da, sam mi je povedal to."

"Čuj Redzijan, tu gre za življenje tvojega gospoda in kneginjice! Tebi je sam Bohun povedal, da ni bila v Kijevu!"

"Moj Bog, kako bi mogla priti v Kijev, ko jo je Bohun izročil v oskrbovanje Horpini, ki jo je skrila pri Raškovi. Zažugal je tudi Horpini s smrtjo, če bi jo pustila od sebe. Meni pa je dal pernač in prstan, češ, naj grem tje k njej, ker njemu so se rane ponovile, da mora ostati v postelji in nemara še jako dolgo..."

Daljšje Redzijanovo pripovedovanje pretrga urno gospod Zagloba, ki znovič skoči s klopi ter prijema z obema rokama za ostanke svojih las začne kričati, kakor obnorel:

"Ona je živa; moja draga hči je živa!... Torej je niso zadušili v Kijevu! Ona je živa (moja draga, premila deklina!"

In starec tepta z nogami, smeje se in plaka kakor dete. Naposled pograbi Redzijana za glavo, ga začne objemati in pritiskati na sree ter poljubovati, da je mladenič popolnoma zgubil zavestnost.

"Oh, dajte mi mir, gospod!" kriči ter se hoče strgati Zaglobi iz kleč. "Vi me boste še zadušili! Res je, da je živa... Če Bog da, pojdemo skupaj po njo... Oj, oj, spustite me!"

"Pustite ga, gospod, naj nam vse pove, ker se ne razumemo vsega," reče Volodijejski.

"Govori, govori!" zavpije Zagloba.

"Povej nam bratec, vse od začetka," reče Longin, na čigar brkah se je bliščala gosta rosa solz.

"Dovolite gospodje, da si oddahnem ter pridem zopet k sapi," reče Redzijan. "Hkrati pa zaprem tudi okno, ker ti veseli tički se tako dero v gimnazijo, da človek ne more slišati svoje besede."

"Donesi medu!" zakliče služabniku Volodijejski.

Redzijan zapre z navadno svojo počasnostjo okno; potem se obrne k navzočim ter reče:

"Gospodje dovolite mi, da se vsedem... Možno sem truden."

"Sedi, sedi, brate!" reče Volodijejski ter na tle steklenico medice iz ravnokar prinesene steklenice. "Pij z nami, ker si s svojo novico to za služil; govori samo urneje in jasno."

"Dober med imate!" reče bladenič, dvignivši kozarec k luči.

"Da bi te pobili!" zakliče Zagloba. "Kaj boš vse govoril!"

"Pa čemu se vi danes tako jezite: Pripovedoval vam bom, če le hočete; vaša stvar je ukazovati, moja pa — ubogati, radi tega sem služabnik. Toda sedaj že vidim, da vam moram vse podrobno povedati od začetka."

"Da, da, od početka!"

"Gospodje, se še spominjate, kako je prišla novica o vzetju Bara; takrat se nam je zdelo, da je že vsemu konec. Vrnil sem se domu k svojim starišem in dedu... ki ima devetdeset let... če prav govorim... ne, eno in devetdeset let."

"Naj jih ima devetdeset! Nam je to vseeno!" zarentači Zagloba.

"Bog mu podaljšaj njegovo življenje!"... Hvala vam, gospodje, za dobro besedo," odvrne Redzijan. "Vrnil sem se torej domu, da sem oddal starišem to, kar sem z božjo pomočjo nabral med razbojniki. Saj veste gospodje, kako so me lanskega leta zajeli Kozaki v Čehrinu, da so me smatrali za svojega, ko sem stregel ranjenemu Bohumu... Pri tem poslu sem si pridobil njihovo prijateljstvo ter nabral pri njih srebra, zlata in dragih kamenčkov..."

"Vemo, vemo!" reče Volodijejski.

"Nu, glejte, prišel sem k svojim starišem, ki niso hoteli verjeti svojim očem, ko so me zagledali, a to še tem manj, ko sem jim pokazal, kar sem nabral. Moral sem priseči dedu, da sem dobil vse to na pošten način. Šele potem je zavladalo med njimi veselje; moram vam povedati, da se pravdajo z Javorskimi za neko hruško, ki stoji na meji. Pravzaprav stoji drevo na njihovi zemlji, samo veje svoje stega na naše zemljišče. Kadar torej Javorski klatijo svojo polovico, padajo tudi naše hruške z drevesa in glejte, takoj si jih oni osvoje, a mi..."

"Ne pripravljajte me vendar pobalin, popolnoma ob mojo potrpežljivost!" zakriči Zagloba; "ne govori, kar ne spada sem!..."

"Najpoprej ne zamerite, nisem pobalin, marveč plemič, akoravno ubog, pravi poljski plemič, kar vam lahko povesta tudi gospod poročnik Volodijejski in gospod Podbipeta, ko dobra znanca Skretuskega; dalje pa morate vedeti, da ta pravda traja že petdeset let."

Zagloba stisne zobe ter se sam pri sebi pridusi, da več ne seže v besedo Redzijan.

"Dobro, dobro, moja ribica," reče sladko Podbipeta. "Toda povej nam poprej o Bohumu, ne pa o hruškah!"

"O Bohumu? Nu, naj pa bo o Bohumu. Evo Bohun si misli, da nima zvestejšega služabnika in prijatelja od mene, dasi me je v Čehrinu močno potolkel. Res sem ga oskrboval takrat, ko se je boril s Kurčevićema. Nalagal sem ga, da nočem iti nazaj k svojemu gospodarju, da mi bolj ugaja kozarško življenje, ker nese več dobička, a on je vse to verjel, kako bi mi tudi ne verjel, ker je z mojo pomočjo srečno zopet ozdravel. Imel me je jako rad in tudi bogato obdaril. Ni vedel seveda, da sem se zarotil, se radi v Čehrinu mi doprinešene krivice maščevati nad njim. Da ga že takrat nisem ubil, ovarilo me je jedino, ker plemiču ne pristuje na postelji ležčega sovražnika zaklati z nožem, kakor ovna ali svinjo."

"Dobro, dobro, to vse mi že vemo," reče Volodijejski. "Povej nam, kje si ga našel sedaj?"

"To, vidite, je bilo tako: Ko smo pritisnili Javorske k steni (s torbami pojdejo po svetu, ne more biti drugače!) takrat se mi mislil; sedaj imam čas, da poiščem Bohuna ter mu poplačam storjeno krivico. Razodel sem svojo skrivnost starišem in dedu, on pa — ker je še vedno ponosen človek — mi pravi: ker si prisegel, da se maščuješ, torej pojdi z Bogom, sicer ostaneš bedak. Torej sem šel z namenom, da, če najdem Bohuna, izvem nemara kaj o gospodični, in potem, ko ga ustrelim ter pridem z novico nazaj k mojemu gospodarju, ne zato gotovo ne pustim brez nagrade."

"Gotovo, gotovo, tudi mi te nagradimo za to," reče Volodijejski.

PRAVI čisti turški tobak je kar nareja Helmarice tako prijazne Niga nadomestila — ne "približno tako dobrih."

Primerjajte 100% prave turške Helmarice s "zavoji" cigaret — potem pa glavo ne potrebujete nobenega prerokanja — Helmarice vam dajo tak odgovor.

Kot tisoče drugih — bodele tudi vi z veseljem plačali nekaj več za Helmarice ki so "Najboljše vrste."

Maragos Izdelovatelji najfinejše vrste turških in egiptovskih cigaret po vsem svetu.

Quality-Superb